

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

תוכן

- א. אין אותיות נקנות במסירה ... אינו צריך להביא ראיה.....2
- ב. אחד מן האחיז שהשטר חוב יוצא מתחת ידו עליו להביא ראיה.....3
- ג. כותבין שטר ללוה ואף על פי שאין מלוה עמו.....5
- ד. במשולשין בשטר ואין משולשין בשובר.....6
- ה. נמצא ללוה בין שמרתיו שטרו של יוסף בן שמעון עלי פרוע שמרות שניהם פרועין 6
- ו. תנא אם היו שניהם כהנים יכתבו דורות.....7
- ז. האומר לבנו שטר בין שמרותי פרוע ואיני יודע אי זהו שמרות כולן פרועין נמצא לאחד שם שנים הגדול פרוע והקטן אינו פרוע.....8
- ח. שטר לך בידי פרוע הגדול פרוע והקטן אינו פרוע חוב לך בידי פרוע שמרות כולן פרועין 8
- ט. שדי מכורה לך שדה גדולה מכורה לו שדה שיש לי מכורה לך כל שדותיו מכורין לו התם יד בעל השטר על התחתונה.....9
- י. המלוה את חבירו על ידי ערב לא יפרע מן הערב.....9
- יא. ואם אמר לו על מנת שאפרע ממי שארצה יפרע מן הערב.....11
- יב. הערב לאשה בכתובתה והיה בעלה מגרשה ידירנה הנאה שמא יעשו קנוניא על נכסים של זה ויחזיר את אשתו.....11
- יג. ערב משתעבד ... בהוא הנאה דקא מהימן ליה גמר ומשתעבד נפשיה.....11
- יד. ואם אמר על מנת שאפרע ממי שארצה ... לא שנו אלא שאין נכסים ללוה אבל יש נכסים ללוה לא יפרע מן הערב.....13
- טו. וקבלן אף על פי שיש נכסים ללוה יפרע מן הקבלן.....14

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

דף קעג.

א. אין אותיות נקנות במסירה ... אינו צריך להביא ראיה

כבר התבאר במסכת יבמות דף קטז. ובקידושין דף מז: ולעיל דף עו. שלהלכה אותיות¹ אינם נקנים במסירה לבר, כיון שאין בהן ממש על מה יחול הקניין², לפיכך אמרו חז"ל שצריכין לחזק קנינם, ואמרו שאין ניקנין אלא בכתיבה ומסירה, הלכך כשמוכר שטר לחברו³ ומסרו לו, צריך לכתוב לו גם כן – "אני פלוני בן פלוני מקנה לך פלוני בן פלוני שטר זה על פלוני בן פלוני אותו וכל שיעבוד שיש בו", ויכול לכתבו על השטר עצמו שמוכר⁴, ואם לא כתב לו כן לא קנה המלוה שבו, ואפילו הנייר לצור על פי צלוחיתו לא קנה, שהרי עיקר דעתו לא היתה לקנות הנייר אלא מה שכתוב בו, לפיכך לא הוי אלא מקה טעות ומחזיר לו הנייר וזה יחזיר לו הדמים.

ומי שהוציא שטר חוב על חברו⁵, וטוען שהמלוה מכרו לו בכתיבה ומסירה והשטר שהיה כתוב בו המכר נאבד ממנו, אינו צריך עדים לענין קנייתו, כנגד בעל השטר⁶ שיאמר לא מכרתיהו לך בכתיבה ומסירה או לא מכרתיהו לך כלל אלא הפקדתיהו בידך או ממני נפל ומצאתהו החזיריהו לי, אלא זה דהשטר בידו נאמן נגדו לומר מכרתהו לי בכתיבה ומסירה שהרי הוא בידו. וי"א שצריך עדים גם לענין קנייתו⁷.

¹ שו"ע ונו"כ שם סו א

² לשון הגמרא [ב"ב ע"ו ע"א] מילי נינהו ואין קניין מילי במילי, ר"ל דאין קנין סודר וחליפין חלין כי אם אדבר שגופו ממון והוא בידו, משא"כ שטר זה דאינו אלא לראיה שכך וכך חייב ושהשדות של הלוח משועבדים לו, אבל עדיין אינו שלו, דקי"ל כרבא [פסחים ל' ע"ב] דאמר בעל חוב מכאן ולהבא הוא גובה, ולכך אפילו מסר השטר ביד הזוכה (כו) ואמר לו בע"פ קני לך איהו וכל שעבודיה עדיין מילי במילי הוא, עד שיכתוב לו אתה פלוני קנה שטר זה ממני על פלוני איהו וכל שעבודיה, דכתיבה זו מחשב מעשה והוא עצמו הקנין וא"צ קנין אחר סמ"ע שם א

³ עיין ש"ך שם א שם"ל לעיקר שמכירת שטרות דאורייתא. ועיין בתומים (סק"א) דנראה כמש"כ הרמב"ם (פ"ו ממכירה הי"ב) והרא"ש (כתובות פ"ט סי' י) דמכירתן דרבנן, זולת בשטר שכתב בו לכל המוציא וזהו מכירתו דאורייתא, וכתב הסמ"ע (סק"א) דנפ"מ במוכר שטרות לגוי.

⁴ סמ"ע שם

⁵ שם

⁶ שו"ע ונו"כ שם כח

⁷ והלכך אם פרע הלוח ללוקח בלא ידיעת המוכר חוזר וגובה ממנו כמ"ש בסי"ז וכ"כ הב"ח מיהו אם הלוח טוען ברור לי שהי' לו שטר כתיב' ואבד נשבע היסת ונפטר עכ"ל ש"ך שם כט

תרומות והנצחות | בנק הדואר | ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

אבל צריך עדים לענין תביעתו, שהרי הנתבע יכול לומר לו מי יאמר לי שבעל דברים שלי כתב ומסר לך ולא בעל דברים דידי את שהבא להוציא מתבירו עליו הראיה.

ב. אחד מן האחיז שהשטר חוב יוצא מתחת ידו עליו להביא

ראיה

כבר התבאר לעיל דף נב שאחד מן האחיז⁸ שנושא ונותן בתוך הבית ושטרות עשויין על שמו, ואומר שלי הם שנפלו לי מבית אמי, או מציאה מצאתי⁹, או מתנה נתנה לי בפירוש שלא יהא לאחי רשות בה¹⁰, עליו להביא ראיה¹¹ בעדים¹². אבל כשטוען ששאר האחיז נתנו לו במתנה נאמן, במקום בו יש לו מינו דלהד"ם או החזרת¹³.

ואם מת והניה יתומים אז צריכין האחיז להביא ראיה, דטענינן ליתמי¹⁴ שמא השטרות כיון שנכתבים על שם אביהם אמיתיות הם והם באמת של אביהם¹⁵.

⁸ שו"ע ונו"כ חו"מ סב

⁹ משמע מכאן דאחיז או שותפין שמצא אחד מהן מציאה, הוא לעצמו, וכמ"ש בהגהת אשרי פרק חזקת הבתים [סי' נ"ח] בשם ריב"ם, ודלא כר' ברוך מרענגשפורג שם שפסק הלכה למעשה דחולקין. וכן פסק בעל העיטור דף כ"ו ע"א [אות ש' שיתוף] דהוא לעצמו, והובא בהגהת מרדכי פרק חזקת הבתים [סי' תרס"ב], והביא ראיה מהירושלמי [ב"ק פ"ו ה"ז] שהבאתי לקמן סימן קע"ה סעיף ג' [סק"ב], וכ"כ בתשובות [הרשב"א המיוחסות] [להרמב"ן סי' כ"א מביאו ב"י לקמן סימן קע"ז סעיף ב', וכן עיקר. ש"ך שם יב

¹⁰ דאילו סתם מתנה שניתן לאחד מן השותפים הרי היא לאמצע. ש"ך שם יג אולם באורים טו כתב צריך לפרש כן, דבשעת הגבהה אמר לעצמי אני זוכה, ואין כוונתי לזכות לשותפים, וזהו לכולי עלמא לו לעצמו. וכן יש לפרש או מתנה ניתן לי, גם כן בפירוש ע"מ שאין לשאר אחים ושותפים חלק בו, דאל"כ אף במתנה זוכה בו האחים השותפים, ועיין קצוה"ח שהעיקר כדברי הש"ך

¹¹ דאינו נאמן לומר ממקום אחר נפלו לי במינו, דהוי מינו במקום חזקה. ש"ך טו

¹² כיון דהשטר נכתב על שמו סברא הוא דהוא ממונן, אלא דכחיי אמרינן אי איתא דהוא שלו, אי אפשר דלא יוכל להביא ראיה שהיה לו ממון מיוחד, משא"כ לאחר מותו, דבן לא ידע כולי האי במילי דאבוה. סמ"ע שם ח

¹³ ש"ך שם טו

¹⁴ ואף על גב דאתקפיה רב פפא ואסיקנא בקושיא [שם ע"ב] הרי כתב ר"ח בשם הגאונים דלא דחינן מימרא בקשיא אלא בתיובתא דקשיא פירושו דקשיא לן דלא ידעי' לתירוצי האי מימרא אבל המימרא מימרא תירוציא היא וכתב הריב"ש בסימן קסט שכ"פ הרשב"א. באר הגולה שם ז

¹⁵ אף על גב דבעלמא לא טענינן ליתמי מאי דאבוהון לא מצי טעין, הכא אם אבוהון קיים אמרינן אם איתא דנפלו לו מבית אמו וכיוצא בו במתנה או במציאה היו לו עדים בדבר, אבל בבניו כיון דאפשר דאילו אבוהון

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

אולם זהו דוקא בדבר שאינו ידוע אם היה של האחין, אבל בדבר שהוא ידוע שהיה של אחין, על היתומים להביא ראיה.

י"א דוקא האה הגדול הנושא ונותן בבית צריך להביא ראיה¹⁶, אבל אחד משאר האחים שיצא שטרות על שמו אין צריך להביא ראיה. וכן אם כל האחים עוסקים בשוה בתפיסת הבית, ואחד יש לו שטרות שכתובים על שמו לבד, על האחרים הראיה. ויש חולקים¹⁷.

אולם אם נמצאו מטלטלין ברשותו אפילו אינו נושא ונותן, אינן בחזקתו וצריך להביא ראיה, כיון שאין חלוקים בשום דבר¹⁸ אולם אם יטען ששאר האחין נתנו לו במתנה נאמן, במקום בו יש לו מינו דלהד"ם או החזרת¹⁹. ואם מת והניח מטלטלין²⁰ אין טוענים ליתומים ועליהם להביא ראיה²¹.

זה שנתבאר שאחד מהאחים שהיו שטרות עשויים על שמו שעליו להביא ראיה כשהוא חי, זהו דוקא כשכל עסקיהם וכל הוצאות ביתם היה ביהד²²,

הוה קיים הוה מייתי ראיה בעדים אלא דיתמי לא ידעי מאן ידע במלתיה דאבוהון וגם השטר יוצא בשמו, משום הכי אמרינן גבי יתמי על האחין להביא ראיה. לבוש שם

¹⁶ דהא דבעינן נושא ונותן בתוך הבית, היינו בשטרות שיוצאים על שמו, דאם לא היה גדול האחין, השטרות שלו, דלמה נכתבו דוקא על שמו ולא על שם שאר האחין. ודוחק לומר דהא דנקט אחד מהאחין שנושא ונותן בתוך הבית, לאו דוקא הוא לבדו אלא ה"ה כששאר האחין נושאים ונותנים בתוך הבית, דפשטא דמילתא לא משמע הכי. ש"ך שם יד

¹⁷ אורים יד ובגתיה"מ י כתב שכן עיקר.

¹⁸ ש"ך שם

¹⁹ ש"ך שם טו

²⁰ שדוקא בשטרות נכתבו על שמו, מוכחא מילתא דשלו הן, ובחיינו אמרינן דאם איתא דשלו הן היה מברר דבריו, אבל בירשיו סמכינן אמאי דיוצאים בשמו, כמש"כ התוס' פרק חזקת הבתים דף נ"ב ע"א [ד"ה ומודה] והרא"ש [סי' נ"ח] והמרדכי שם [סי' תקמ"ו] והריב"ש סי' קס"ט. ש"ך יז

²¹ ואין להקשות נטעון להו ששאר האחין נתנו לו במתנה, דהא אי הוה אבוהון קיים והוה טעין הכי הוה נאמן. וכן מאי פריך רב פפא בש"ס [ב"ב נ"ב ע"א] מזוגא דסרבלא. ונראה דכיון דלא שכיח שהאחין יתנו לו מתנה כל זמן שהם מתפרנסין ביחד ואין חלוקים בשום דבר, לא טענינן להו, וכמ"ש בפוסקים בכמה דוכתי דמילתא דלא שכיחא לא טענינן ליתמי. ואפילו להפוסקים סימן ק"ח סעיף ד' [סק"ח] וסימן שס"א [סק"ד] דטענינן ליתמי אף מילתא דלא שכיחא. במילתא כי האי דלא שכיחא כלל כו"ע מודו, כן נ"ל. ש"ך טו

²² כתב המחבר לקמן סימן קע"ז סעיף מ"ו, אחד מהאחים השותפים שיש בידו ממון וטוען שהוא של אחרים, עליו להביא ראיה כיון שאינו חלוק בעיסתו, ואם מת, על האחרים להביא ראיה שהם שלהם, עכ"ל. ש"ך שם יט וכתב שגירסא זו עיקר

תרומות והנצחות | בנק הדואר | ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

אבל כשהיו חלוקין בהוצאתם²³ או שהיה לו עסק בפני עצמו לבד עסקי השותפות, נאמן לומר ששלו הם אם השטרות כתובים על שמו לבדו.

וכן המטלטלין שתחת ידו בחזקתו הן דשמא הרויה מעסק שלו או קימוץ מהוצאתו²⁴, ולכן אפילו כשאומר שמעניין אחר באו לו כמו שמצא מציאה או נתנו לו מתנה, נאמן במינו²⁵.

ואם האחים טוענים ברי שאינם שלו לבדו ישבע היסת ששלו הם ואם טוענים שמא יש עליו חרם סתם ודווקא בשטרות שעל שמו לבדו ובמטלטלין שתחת ידו אבל שטרות שאינם על שמו לבדו ומטלטלין שאינם תחת ידו אינו נאמן ואפילו יורשיו אין נאמנים ועליהם להביא ראיה בעדים.

ג. כותבין שטר ללוה ואף על פי שאין מלוה עמו

כבר התבאר במסכת ב"מ דף יב: ולעיל דף קסז: שלוח שאמר²⁶ בפני שנים שלוח מפלוני מנה, או שהודה שהוא חייב לפלוני מנה, וקנו מידו²⁷, כותבים לו שטר וחותמים ונותנים לו, אף על פי שאין המלוה לפנינו²⁸, אבל אין

²³ ובאורים שם כ כתב שאוכלים כל אחד לבדו על הוצאות שלו, ואינם אוכלים מתפיסת הבית, וכתב הטור [סעיף ב'] דאפילו אם סך השטרות גדול ואי אפשר לומר שקימוץ כל כך מאכילתו או משאר דברים שנחלקו בו, מ"מ אמרינן שמא עסק בההוא פורתא עד שנעשה ממנו טובא. וכתב הטור [שם] דהיינו דוקא כשזמן הלואה השטר היה אחר שנחלקו בעיסתן או בשאר ענינים, אבל קודם לכן לא. ולא אמרינן שמא אחר הלוח לו שידע שיפרע לו אחר שיחלק עם אחיו. סמ"ע שם י וש"ך יח

²⁵ באורים כ הסתפק בזה אבלבנתיה"מ שם יב ובערוה"ש שם יא כ"כ בפשימות

²⁶ שו"ע ונו"כ לט"י

²⁷ ואם אין בו קנין יבואר להלן דף יג בעוה"י

²⁸ ופירש הסמ"ע דאע"פ שאין מכירים את המלוה, ולעיל בס"ק כא כתב הסמ"ע במ"ש בשו"ע שם סעיף ז דכשבאים שנים לב"ד ומודה האחד לחבירו שהוא חייב לו מנה, דבעינן שיכירו הב"ד שניהם כדי שלא יערימו לחייב איש אחר, דשאני התם ששניהם לפנינו, וכותבים ההודאה בלשון נוכח איך שהודה זה לזה, ולכן אם אינם מכירים מי הוא המלוה אפשר שמערימים ובאמת אינו המלוה האמיתי, והמלוה האמיתי אינו רוצה שיהיה שטר שחייבים לו מעות, וגם אם הוא המלוה האמיתי אפשר שרוצה לשנות שמו כדי שלא יבא מי שחייב לו ויגבה חוב זה, משא"כ כשהלוה בא לבדו ואומר כתבו שאני חייב לפלוני, וכותבים כך העדים שמעידים שפלוני הלוח בא לפנינו והודה שחייב לפלוני המלוה, ובנוסח זה שניכר שהמלוה לא היה בפניהם, אין לו קול שחייבים לו מעות, כיון שלא נעשה בפניו, אבל את הלוח צריכים להכיר, דיש לחוש לקנוניא שבאמת לא לוח כלום, אלא שכותב שפלוני חייב לפלוני כו"כ, ואח"כ המלוה יתבע מאותו אחר ששמו כתוב בשטר, והש"ך שם ס"ק כא כתב שלכאורה קשה מהא דסימן מט סעיף ב שכתב המחבר שצריך שיכירו שזה שם הלוח אבל א"צ להכיר המלוה, ואם הוא בלא קנין צריך שיכירו אף שם המלוה (עי' פרק ז סעיף ב), וע"כ צריך לומר דלמ"ד עדין בחתומיו זכין לו ליכא חשש שיטרוף מלקוחות שלא כדין וא"צ להכיר שם המלוה, ולכן גם בהאי דסעיף ז דאיירי בהודאה בב"ד דלעולם הוי ככתובה בשטר, ולכן א"צ להכיר שם המלוה. כתב

תרומות והנצחות | בנק הדואר | ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

כותבין שטר למלוה א"כ הלוח עמו²⁹, ואפילו אומר המלוה כתבו השטר וחתמוהו, ואם תקנו מיד הלוח תתנוהו לי ואם לאו תקרעו את השטר, אין שומעין לו³⁰.

ד. במשולשין בשטר ואין משולשין בשובר

אחד שהלוה³¹ לשני יוסף בן שמעון בשטרות משולשים ומצא המלוה אצלו שובר מקוים³² על אחד מהלויים, והשובר לא היה משולש³³, והשטרות עצמם נמצאו בין השטרות הקרועים אצלו, שוב אינו יכול לגבות בשטרות אלו ושניהם בחזקת פרועים³⁴.

ה. נמצא ללוה בין שטרותיו שטר של יוסף בן שמעון עלי פרוע שטרות שניהם פרועין

הרמ"א שמ"מ אם המלוה מוחה שלא לכתוב שטר ללוה, אין כותבין בעל כרחו, ופירש הסמ"ע הטעם דלא ניהא ליה להשביע נפשו שהיביים לו.

²⁹ לכאורה פשוט הוא, שאין כותבין שטר שלא מדעת המתחייב, כמ"ש לעיל, ובנה"מ כתב דכשאמר אח"כ תנו נעשה שטר כשר למפרע, ובאמרי בינה דיני הלואה באמצע סימן כו מפקפק בזה

³⁰ וכתב הש"ך הטעם משום שבשעת כתיבה הוא שקר, וכתב שלכתוב בלי חתימה לא איכפת לן, ועוד כתב דמה שאמר אם יבא הלוח לקנות וכו', היינו באותו יום, דאל"ה הו"ל שטר מוקדם, ופשוט דאיירי שקבע להם זמן שאם עד אז לא יקנה הלוח יקרעוהו.

³¹ שו"ע ונו"כ מט ט

³² כתב הסמ"ע שאילו לא היה מקוים היה אפשר לומר שהמלוה הכין השובר שכשיפרענו הלוח יתן לו השובר, אבל כשהוא מקוים אין לומר כן, שאין דרך המלוה לקיים השובר אלא שהלוה מקיים השובר לאחר שבא לידו, וכיון שהוא מקוים יש הוכחה שכבר נפרע והגיע ליד הלוח וחזר והפקידו אצל המלוה.

³³ המ"ז לעיל סעיף ח הקשה דמכאן משמע דשובר שאינו משולש פוסל שטרות משולשים, ואילו בשו"ע סעיף ח משמע שאינו פוסל, אפילו כשהשובר ביד הלוח, ותירץ הדוקא בלוח משני יב"ש ס"ל להרמ"ה דלא מהני בשובר שאינו משולש, משום שיש ריעותא בשובר כיון שידוע שיש לו שני מלוים בשמות שוים, משא"כ כשכל לוח אין לו אלא מלוה אחד ששמו יוסף בן שמעון אין עליו לשלש את השובר, ואין בזה ריעותא במה שלא שילש אפילו להרמ"ה.

³⁴ ומשמע שכדי לפסול השטרות צריך תרתי לריעותא, והיינו שובר מקוים וגם שהשטרות נמצאו בין שטרות קרועים, ונתקשו האחרונים בזה, שבסימן סה סעיף יח משמע דבאחד מהם או בשובר מקוים או כשנמצא השטר בין שטרות קרועים סגי לפסול השטר, והש"ך ס"ק יח מצדד להגיה בטור ובשו"ע שצ"ל או נמצאו, ובחד מהם נפסל השטר, וכ"כ בביאור הגר"א, אבל המ"ז בסימן סה כתב דשאני הכא בנ"ד שאנו באים לפסול ב' השטרות באופן מוחלט ולא מספק, ואפילו אם תפס מפקין מיניה, ולכן בעיני תרתי, ובבאר הגולה כתב בשם הב"ח דשאני הכא דאיכא ריעותא בשובר שאינו משולש, והמ"ז כאן דחה דבריו.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

ובלוה מיוסף בן שמעון ויש שנים בעיר אחת³⁵ אם יש בידו שובר מאחד מהם, אין שום אחד מהם יכול לתובעו, שיאמר לכל אחד מהם: אתה כתבת לי זה השובר. ומיהו אם יכתבו הרשאה זה לזה, יגבה אחד מהם. שהרי הוא מודה שלא פרע אלא לאחד. ואם יטעון: פרעתי לשניכם וצויתי לכתוב שובר אחד כי הוא יספיק לי להראותו לכל מי שיבא מכם לתבעני חובי, טענתו טענה ולא יועיל הרשאה.

ו. תנא אם היו שניהם כהנים יכתבו דורות

אם ידוע שיש³⁶ בעיר שנים ששמותיהם ושמות אבותיהם שוים, כותבים שם אבי אביו, ואם הוא כהן או לוי כותבים כן בשטר לסימן³⁷.

יש אומרים³⁸ שאם הם משתי עירות וכתבו יב"ש מעיר פלונית ה"ז סימן לגבות מאותו יב"ש, ויש אומרים³⁹ שאפילו במקום שאין שני יב"ש יש לכתוב מקום הלוח והמלוה.

אם אחד מהאבות מת וכתוב בשטר יוסף בן שמעון שלי"ט (שיחיה לימים טובים), או נר"ו (נטריה רחמנא ופרקיה – ישמרהו ה' ויצילהו, וכעין מה שאנו כותבים הי"ו או נ"י), כדרך שכותבים על מי שאביו חי, אם הוא בלשון עדים, כגון שכתוב אמר לנו יוסף בן שמעון שליט"א, יש אומרים⁴⁰ דהוי סימן.

³⁵ שו"ע ונו"כ שם ז

³⁶ שו"ע ונו"כ שם

³⁷ שו"ע ונו"כ שם א ואז א"צ לשילוש, וכתב הש"ך ס"ק יב דה"ה סימן אחר כגון ארוך או גוץ. ועיין פתחי חושן חלק י פרק ז הערה יט שכתב נסתפקתי כשהבע"ד אינו כהן והשני ששמו כשמו הוא כהן, אם חשיב סימן כשלא יכתוב כהן. שוב ראיתי בנה"מ ס"ק יא שהביא בשם התומים בשם פסקי מהרי"ט שאם כתב סתם והשני כהן אמרינן ודאי ישראל הוא, דמסתמא ידעו העדים שיש שני יב"ש כיון שהחזק, ואילו היה זה כהן היו כותבין בשטר כהן, וכיון שכתבו סתם ע"כ הישראל הוא הלוח.

³⁸ רמ"א שם ז והסמ"ע כתב שצריך לכתוב מקום שניהם, ועי' ערך ש"י.

³⁹ רמ"א שם כתב בשם י"א שאין כותבים שם העיר בשטרות, וכתב הש"ך דקאי על מקום הכתיבה, אבל שם העיר של לוח ושל מלוה צריך, ולדעת המ"מ בשטרות לא בעינן שם עירו, ובכנה"ג כתב בשם הרמ"א בתשובה שגם בשטר אם שינה מקום הלוח פסול.

⁴⁰ רמ"א שם, והש"ך הביא בשם הב"י שהולק על זה, דאפשר דתיבת שלי"ט לא קאי על שמעון האב אלא על יוסף הבן, והד"מ הכריע בדבריו במפה דהוי סימן, משום שאין דרך לכתוב כן אלא על האב, דאל"כ היה לו לכתוב יוסף שלי"ט בן שמעון, והש"ך האריך להוכיח כדעת הב"י, וסיים שאין דרך העדים לדקדק בכך, ואפילו תימא דספיקא הוי מ"מ אין להוציא ממון מספק, ועי' פעמוני זהב. ועיין פתחי חושן שם הערה כב לכאורה לדברי הש"ך יש להסתפק כשאביו של הלוח מת וכתבו יוסף בן שמעון ז"ל או ע"ה, כדרך שכותבים על אדם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

אבל אם כתוב בלשון בעל דין שכתוב בשטר אני יוסף בן שמעון שלי"ט לזה מפלוני, אף על פי שעדים חתומים על זה יש אומרים⁴¹ שאין זה סימן, דשמא הוא כתב כן להערים והעדים לא דקדקו בכך, דלאו אכולא מילתא קא מסהדי.

ז. האומר לבנו שטר בין שטרותי פרוע ואיני יודע אי זהו

שטרות כולן פרועין נמצא לאחד שם שנים הגדול פרוע

והקטן אינו פרוע

האומר שטר⁴² בין שטרותי פרוע ואיני יודע איזה⁴³, כל שטרותיו פרועים⁴⁴, היו על לזה אחד שני שטרות, הגדול שבהם פרוע ולא הקטן, שבודאי אחד מהם אינו פרוע, ולכה"פ יגבה הקטן, שיש בכלל מאתיים מנה. ואם יש לו שובר על הקטן, הקטן פרוע ולא הגדול⁴⁵.

ח. שטר לך בידי פרוע הגדול פרוע והקטן אינו פרוע חוב לך

בידי פרוע שטרות כולן פרועין

שנפטר, שלסברת הש"ך שאין עדים מדקדקים בכך ה"ה בג"ד אפשר שאין מדקדקים בכך, אבל לסברתו דספיקא הוי משום שאנו מסופקים אם שלי"ט קאי על האב או על הבן, א"כ בג"ד דודאי לא קאי על הבן, שהרי הוא חי והאב מת, ובזה כו"ע מודים שהשטר כשר להוציא על ידו, וצ"ע מנא ליה להש"ך לומר שאין עדים מדקדקים בכך, שלא הוזכר בדברי הבי"ו והד"מ, ועי' להלן.

⁴¹ רמ"א שם, והוא מדברי הרשב"א אולם הש"ך סיים להלכה שלא כדברי הרשב"א ודלא כדעת התוס', וכתב שאם כתוב יוסף נר"ו בן שמעון נר"ו פשוט דהוי סימן להוציא, אפילו כשכתבו בלשון בע"ד. כתב בקצה"ח סק"ז שאפילו לדעת הרשב"א אם כתוב בלשון בע"ד ותפס מלוה מיניה, אין מוציאין מידו, שמדברי הרשב"א נראה שלא הכריע כן אלא משום דהוי פלוגתא בגמרא ולא איפסק כמאן, וממילא הוי ספיקא דדינא דמהני תפיסה.

⁴² שו"ע ונו"כ סה כג

⁴³ כתב הש"ך ס"ק מה דלאו הוקא כשאומר בפירוש איני יודע, אלא כל שאינו מברר איזהו הפרוע הדין כן. ⁴⁴ וכאן איירי שכל השטרות הם של לווים אחרים וכל אחד יש לו שטר אחד, וכיון שאחד מהם איתרע, אינו יכול לגבות משום אחד מהלווים, ולפי"ז נראה שאם לאחד מהלווים יש שובר, יכול לגבות מהשאר. וכתב הש"ך ס"ק עו שאין חילוק בזה אם המלוה חי או לא, אלא שאם הוא חי וטוען שאח"כ עיין ונוכר ששטר פלוני לבד הוא הפרוע, חוזר וגובה השאר, ובשער משפט חולק וסובר שאינו יכול לומר נזכרת.

⁴⁵ רמ"א שם, דאמרינן שעל זה שיש שובר נתכוין במה שאמר שאחד משטרותיו פרועים, וכתב הש"ך ס"ק עז דה"ה ששטרות שאר הלווים אינם פרועים, מטעם זה.

תרומות והנצחות | בנק הדואר | ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

האומר לחבירו⁴⁶ שטר לך בידי פרוע, והיו לו שני שמרות, הגדול פרוע ולא הקטן, אבל אם אמר לו חוב לך בידי פרוע, כל שמרות שיש לו עליו פרועים⁴⁷.

ט. שדי מכורה לך שדה גדולה מכורה לו שדה שיש לי מכורה לך כל שדותיו מכורין לו התם יד בעל השטר על התחתונה

האומר לחבירו⁴⁸ בית מביתי אני נותן לך, נותן לו הקטן שבהם. נפל א' מהם, מראה לו זה שנפל, שיד בעל השטר על התחתונה.

ועליה יש אומרים⁴⁹ שאינו יכול ליתן לו⁵⁰, אבל אם אמר לחבירו בית אני מוכר לך⁵¹, יכול ליתן לו עליה.

י. המלוה את חבירו על ידי ערב לא יפרע מן הערב

כבר התבאר במסכת גיטין דף נ. ששלשה סוגי ערבים הם, ערב סתם, ערב קבלן וערב שלוף דוין.

ערב סתם, אין המלוה יכול לתבוע ממנו אלא לאחר שתבע את הלוח ולא שילם לו;

⁴⁶ שו"ע ונו"כ שם כד

⁴⁷ והסביר הסמ"ע ס"ק מז דכיון שלא הזכיר סכום החוב אמרינן דכל השמרות הם בכלל אותו חוב שכשהזכיר שטר הרי כל שטר הוא חוב בפני עצמו, אבל כשהזכיר חוב, הרי כל השמרות הם חוב אחד עליו. ובחידושי רעק"א כתב דהיינו שהספק הוא כמה מחל ולכן אמרינן הממע"ה, אבל אם ידוע כמה מחל אלא שיש ספק אם מהני מחילה, לכאורה פטור, ודן הגרעק"א בדברי האחרונים בדין ספק במחילה גופא אם מהני, שהוא ספיקא דדינא, שהוא מחלוקת הפוסקים אם זכה הנמחל מספק, עיין שם.

⁴⁸ שו"ע ונו"כ ריד יב

⁴⁹ רמ"א שם, ועי' בסמ"ע שם ס"ק מה שיש אומרים בדעת הרמב"ם שאפילו כשאומר בית בביתי יכול ליתן לו עליה, ועי' ט"ז.

⁵⁰ דעליה גרועה טפי מהבית מפני העלייה והירידה, אף על פי דעליה ג"כ מיקרי בית כדמסיק ויד בעל השטר על התחתונה, מ"מ מדדקדק וא"ל בית בבתי, ולא קא"ל סתם בית אני מוכר לך
⁵¹ רמ"א שם עי' בסמ"ע סוף ס"ק מט שעב"פ צריך להיות ד' על ד' אמות.

תרומות והנצחות | בנק הדואר | ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

ערב קבלן, יכול המלוה לתבוע ממנו, אף על פי שלא תבע מן הלוחה.

ערב שלוף דויץ, אין המלוה יכול לתבוע מן הלוחה כלל כי אם מן הערב.

ערב סתם מתחייב בכל לשון שמשמעו קבלת ערבות⁵², כגון אני ערב, אני פורע, אני חייב וכיוצא בזה כמו שיתבאר להלן.

ערב קבלן⁵³ אינו מתחייב אלא בלשון תן לו ואני נותן לך⁵⁴, ויש אומרים⁵⁵ שהוא הדין אם אמר תן לו ואני קבלן, וכן בשאר לשונות כל שאינו מזכיר לשון הלואה כלפי הלוחה ולא לשון פרעון כלפי עצמו⁵⁶, דינו כערב קבלן.

אין הערב⁵⁷ משתעבד, בין ערב סתם ובין ערב קבלן⁵⁸, אלא או בשעת (או לפני) מתן מעות, או על ידי קנין, או בבית דין.

המלוה שבא⁵⁹ לגבות חובו מן הערב, אם הוא ערב סתם לא יתבע את הערב תחלה, ואפילו אין ללוחה נכסים ידועים ולערב יש אפילו נכסי הלוחה זיבורית ושל הערב בינונית, אינו יכול לגבות מן הערב עד שיתברר בבירור גמור שאין ללוחה ממה לפרוע.

כשנתן הלוחה שיק והוחזר השיק, אינו יכול משום כך לתבוע מן הערב, שהרי אין זה בירור גמור שאין לו, ואף כשהוברר שאינו יכול לפרוע נראה מדברי הפוסקים שבערב סתם צריך לתבוע את הלוחה בב"ד, ורק אם לא יוכלו ב"ד להוציא ממנו נותנים לו רשות לגבות מהערב⁶⁰.

דף קעג:

⁵² שו"ע ונו"כ הו"מ קבט יח

⁵³ שו"י ונו"כ שם יז

⁵⁴ ואם הוא לאחר מתן מעות צריך שיאמר מה שנתת לזה אני נותן, וגם צריך קבלת קנין.

⁵⁵ רמ"א שם, ודעת המחבר שגם לשון זה אינו מועיל אלא כערבות סתם.

⁵⁶ ועי' קצה"ח סימן קל סק"ג בשם התומים שאם כתב הלוחה לערב הריני משעבד עצמי ונכסי מעבשיו שכל זמן שתפרע אותו חוב למלוה כאילו קיבלתי ממך המעות, נעשה בזה ערב קבלן, והקצה"ח חולק, שלשון זה מועיל לגבי השעבודים שבין לוחה לערב, אבל אין בזה לשעבד את הערב למלוה.

⁵⁷ שו"ע ונו"כ שם ה

⁵⁸ כתב בחידושי רעק"א בשם המשל"מ שאם תפס המלוה מהקבלן יכול לומר קים לי שקבלן משתעבד אפילו בלא קנין. ובשו"ע שם כתב שבמקום שצריך קנין אינו גובה מהערב אפילו מבני חורין, והוסיף הרמ"א שם שאפילו נתן לו תקיעת כף, אם הוא במקום שאין תקיעת כף נחשב כקנין אינו משתעבד, אלא שכופין אותו לקיים שבועתו, ועי' סמ"ע וש"ך שם.

⁵⁹ שו"ע ונו"כ קבט ח

⁶⁰ פתחי חושן חלק א פרק יד הערה ג

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

יא. ואם אמר לו על מנת שאפרע ממי שארצה יפרע מן הערב

אע"פ שלא קיבל עליו אלא ערבות סתם⁶¹, אם התנה עמו שיוכל לתבעו תחלה, תנאו קיים, ועיין להלן שאם לא הזכיר בתנאו לשון תחלה אלא התנו שיוכל לתבוע ממי שירצה, נחלקו הפוסקים אם יכול לתבוע מהערב תחלה.

יב. הערב לאשה בכתובתה והיה בעלה מגרשה ידירנה הנאה

שמא יעשו קנוניא על נכסים של זה ויחזיר את אשתו

הערב לאשה בכתובתה בלשון ערב קבלן, כגון שאמר הנשאי לו ואני אתן, לכו"ע⁶² משתעבד אפילו בלא קנין, ואפילו באשה דעלמא⁶³.

אולם גם⁶⁴ כשהערב מתחייב, אם נתגרשה אינו חייב לשלם אלא אם כן ידירנה בעלה הנאה על דעת רבים שלא תוכל לחזור ולהנשא לו. שאל"כ יש חשש שיעשו הזוג קנוניא ביניהם שיגרשנה ותגבה הכתובה ויחזור וישאנה⁶⁵.

יג. ערב משתעבד ... בההוא הנאה דקא מהימן ליה גמר

ומשתעבד נפשיה

⁶¹ שו"ע ונו"כ שם יד

⁶² שבערב סתם יש אומרים שאינו משתעבד אפילו בקנין, ויש אומרים שבקנין משתעבד, ואם נתערב לבלתו בקנין מתחייב, ויש אומרים אף בלא קנין. עיין שו"ע ורמ"א אבהע"ז קב ו

⁶³ אפילו שלא לבלתו

⁶⁴ שו"ע ונו"כ שם ז

⁶⁵ וסיים השו"ע שאסור לאדם להשיא לזוג עצה זו להוציא ממון מהערב כשאינו יודע מהלכה זו, אא"כ הוא ערב לבלתו והבן הוא ת"ח, והאב אינו מהנהו מנכסיו, מותר להשיאו עצה זו, ע"כ, ונראה דאיירי שהאב יש לו נכסים כדי ליתן לבן ואינו רוצה ליתן, שיש בו צד חיוב לההנות לבנו ת"ח, ולכן מותר לעשות כן, וכתב הח"מ (ס"ק כא) שאם האב יודע יכול להדירה הנאה קודם שישלם הכתובה.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

כבר התבאר במסכת גיטין דף נ. שערב סתם מתחייב⁶⁶ בכל לשון שמשמעו קבלת ערבות⁶⁷, כגון אני ערב, אני פורע, אני חייב וכיוצא בזה⁶⁸, וכן אם אמר כלפי הלוה בלשון הלוה⁶⁹, אף על פי שאמר ואני נותן, או ואני קבלן, אינו אלא ערב סתם⁷⁰.

ואפילו לא הזכיר לשון ערבות כלל⁷¹, אלא ששאל אותו המלוה אם פלוני זה בטוח ואמר לו הן, ויודע שהוא סומך עליו והלוהו על פיו, חייב לשלם כאילו נתערב בפירושו.

⁶⁶ ישראל הנכנס כערב בשביל לוח עכו"ם, ע"י ד"ג כלל עה סימן כו שנחלקו הפוסקים אם מתחייב, ובשם בנה"ג כתב שיכול המוחזק לומר קים לי, אבל מסתימת רוב הפוסקים משמע שמתחייב, ובשער משפט סימן קלב סק"א כתב שערבות הוא משום שליחות, ולכן גם בעכו"ם פטור, משום שאינו בר שליחות ומטעם זה גם קמץ שערב לאחרים פטור.

⁶⁷ שו"ע ונו"כ חו"מ קכט יח

⁶⁸ ומסתימת לשון הפוסקים משמע שצריך שיאמר לשון שיש בו קבלת ערבות, אבל אם אמר תן לפלוני או הלוה לו ולא אמר ואני ערב או כיוצא בו מן הלשונות, אינו נעשה ערב בכך, ומ"מ מצינו בפוסקים כמה וכמה אופנים של חיובים מדין ערב, אף על פי שלא אמר לשון קבלת ערבות, כגון הא דבסמוך שאמר לו בטוח הוא, וכן בהרבה מקומות, אלא שמדברי הפוסקים משמע שתלוי בסמיכות דעת של המלוה על הערב, וכל שנראה שרק על פיו הלוהו או הוציא ממון, מתחייב אפילו בלי לשון קבלה, אבל כשאין הוכחה שעליו סומך אינו נעשה ערב, דומיא דאמר לו קרע כסותי שצריך לומר והפטור. פתחי חושן חלק א פרק יג הערה ב.

⁶⁹ כתב בבנה"ג בשם המב"ש ח"א סימן קיה שאפילו לא אמר ואני ערב, אלא שהמלוה אמר אם אלוה לפלוני תהיה ערב, ואמר הן, נעשה ערב, אבל בשתיקה מסתבר שאינו מתחייב. וע"י שו"ת מהרי"ל דיסקין פסקים אות עה ועו כמה לשונות של ערבות שדן בהם, ומבואר בנה"מ סימן קכט שאם אמר הלוה לפלוני בעדים ואני ערב, והלוה לו בלא עדים וכפר הלוה, פטור הערב, אבל אם לא אמר לו שילווה בעדים, חייב שיכול לומר לו אתה האמנתו.

⁷⁰ שבבב לשון הלואה אינו מקבל עליו אלא ערבות סתם

⁷¹ רמ"א שם ב וכתב הש"ך דדוקא כשאמר לו שהוא סומך עליו, או שיש הוכחה שסומך עליו, ואף על פי שהרמ"א כתב שהוא כאילו נתערב לו, כתב הנה"מ, וכן הוא בסמ"ע סק"ז שאין כאן חיוב ערבות, אלא כד"ן מזיק מדינא דגרמי, כד"ן מראה דינר לשלחני ונמצא רע. וע"י ש"ך סימן שו ס"ק יב שהאריך בזה. ובערוה"ש מחלק שאם בא המלוה אליו ושאלו אם הוא בטוח, אינו חייב אמר לו שהוא סומך עליו, אבל אם בא הערב ואמר הלוה לפלוני שהוא בטוח, חייב אף כשלא אמר לו שסומך עליו. ומ"מ נראה שתלוי באומדנא, שהרבה פעמים בא אחד להשתדל הלואה עבור פלוני, ואף ממליץ עליו שהוא בטוח, ואינו עולה על דעתם שכוונתם לשם ערבות. וע"י עוד בכסף הקדשים בסיומן שו ובד"ג כלל עה סימן יד, שו"ת בית שלמה חו"מ סימן לו, שו"ת תשורת ש"י סימן קמב וסימן תי.

כתב הרמ"א שאינו חייב אלא כשנמצא שאמר לו שקר, שהוברר שבשעה שאמר לו כן כבר לא היה בטוח, אבל אם בשעת הלואה היה בטוח אלא שנתקלקל אח"כ פטור, ובערוה"ש כתב שאם לא היה בטוח בשעת הלואה אלא שהערב לא חקר וברר היטב, ג"כ חייב, שאם לא ידע בבירור למה אמר לחבירו להלוות לו. וכעין זה כתב בכסף הקדשים סימן רלב סעיף ז, אלא שכתב שאם היה למלוה לידע שהוא טועה או שוגג, אפשר שהאומר פטור, עיין שם. ועוד כתב הש"ך שאם הוא שותף ומכיר בעסקיו של לוח, בכל אופן פטור משום דהוי כאומן שקלקל, וצ"ע שבאומן אינו פטור אלא בשוגג, אבל כשקלקל במזיד מסתבר שחייב, ואילו מדברי הרמ"א כאן משמע דאירי כשיקר לו במזיד.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

אין הערב⁷² משתעבד, בין ערב סתם ובין ערב קבלן⁷³, אלא או בשעת (או לפני) מתן מעות, או על ידי קנין, או בבית דין.

קיבל עליו ערבות בשעת מתן מעות משתעבד אפילו בלא קנין⁷⁴. וכן אם החזיר המלוה ללוה שטר או משכון על פיו, הרי זה כשעת מתן מעות⁷⁵, וכן אם פטר את הלוה מחובו על פיו שאמר ללוה מעתה לא יהא לי עסק עמך כי אם עם הערב, וכן אם נעשה ערב למי שהתחייב במעמד שלשתן, יש אומרים שדינו כשעת מתן מעות⁷⁶.

כתב בספר חסידים⁷⁷, שאם רוצה להלוות בערבות ראובן, לכתחלה אל יאמר לו כן בפניו, אלא ישאל תחלה את הערב אם רצונו להיות ערב, שמא אינו רוצה ויתבייש בפני הלוה, ועוד שיגרום שהלוה ישנאהו, ועוד שבאופן זה אף כשהלוה לא יפרע ויבא לגבות מן הערב לא יהיה לו קפידיא עליו, משא"כ אם יקבלנו כערב בלי רשותו.

ובדיעבד כיון שנתרצה⁷⁸, בין מחמת בושה או מסיבה אחרת, חייב בכל דיני ערב.

יד. ואם אמר על מנת שאפרע ממי שארצה ... לא שנו אלא

שאינ נכסים ללוה אבל יש נכסים ללוה לא יפרע מן הערב

כבר התבאר שאע"פ שלא קיבל עליו אלא ערבות סתם⁷⁹, אם התנה עמו שיוכל לתבעו תחלה, תנאו קיים, אם לא הזכיר בתנאו לשון תחלה אלא

⁷² שו"ע ונו"כ שם ה

⁷³ כתב בחידושי רעק"א בשם המשל"מ שאם תפס המלוה מהקבלן יכול לומר קים לי שקבלן משתעבד אפילו בלא קנין. ובשו"ע שם כתב שבמקום שצריך קנין אינו גובה מהערב אפילו מבני חורין, והוסיף הרמ"א שם שאפילו נתן לו תקיעת כף, אם הוא במקום שאין תקיעת כף נחשב כקנין אינו משתעבד, אלא שכופין אותו לקיים שבועתו, ועי' סמ"ע וש"ך שם.

⁷⁴ שו"ע ונו"כ שם ב ג

⁷⁵ ובפת"ש סק"ב כתב בשם הרדב"ז דמסתברא שאף אם לא היה המשכון שוה כנגד כל החוב, נעשה ערב על כל החוב, אף על פי שהעודף לא על פיו החזיר, כיון שזה עמד לפדות המשכון ע"י פרעון כל החוב. ובשער משפט כתב שאין להוציא ממון עפ"י סברא זו. ועי' ערך ש"י, אמרי בינה דיני קנינים סימן ב, ד"ג כלל עה סימן כ. ובאורחיה"מ דיני ערב כתב בשם ספר כמו השחר כדעת הרדב"ז, וכתב שאם טעה המלוה בשווי המשכון, וכשנודע לו תבע את חובו ואמר לו זה הנח ואני ערב והחזיר המשכון על פיו, פשוט שעל יותר משווי המשכון לא נשתעבד, ואפילו כנגד המשכון יש להסתפק.

⁷⁶ שו"ע ונו"כ שם יט

⁷⁷ סימן תתרפט (עי' בפירוש שם שהדברים מעורבבים אבל נראה שזהו כוונתו)

⁷⁸ ואם מסר מודעא לפני קבלת הערבות, נראה מדברי הרשד"ם חו"מ סימן פח שאם היה אנוס מחמת עצמו בקבלת הערבות, מהני המודעא לפטרו, אבל מחמת אונס של אחרים, כגון הנערב או אחר (וכתב בשם הרשב"א שאפילו אונס של בן לנבי אב לא מיקרי אונס), אין זה אונס, ולא מהני מודעא לפוטרו.

⁷⁹ שו"ע ונו"כ שם יד

תרומות והנצחות | בנק הדואר | ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

התנו שיוכל לתבוע ממי שירצה, נחלקו הפוסקים⁸⁰ אם יכול לתבוע מהערב תחלה.

טו. וקבלן אף על פי שיש נכסים ללוה יפרע מן הקבלן

ערב קבלן⁸¹ שנשא ונתן ביד, דהיינו קיבל המעות מיד המלוה ונתנם ללוה⁸², אין המלוה יכול לתבוע את הלוה, אלא צריך לתבוע תחלה את הערב⁸³, ואם אין לערב גובה מהלוה או מלקוחות שלו, אבל כשלא נשא ונתן ביד יכול המלוה לגבות מן הלוה אפילו ממשועבדים, אף על פי שיש לערב קבלן נכסים בני חורין. ויש אומרים שהוא הדין בערב סתם שנשא ונתן ביד אינו יכול לתבוע מן הלוה תחלה⁸⁴.

⁸⁰ בשו"ע הביא דעה ראשונה בסתם שיוכל לתבוע מן הערב תחלה, דכל תנאי שבממון קיים ונעשה כקבלן ממש, ודעה שניה שאינו יכול לתבוע מהערב תחלה כתב בשם יש חולקים, ועי' ספה"ת שער לה ח"א אות יט וכן ובגדו"ת שם שהאריכו בביאור שיטות הפוסקים. וכתב בנה"מ ס"ק יב שמ"מ מועיל תנאו כשיש ללוה רק מטלטלין, שבלא התנה אינו יכול לגבות מן הערב כל זמן שיש לו ממה לגבות מנכסי הלוה, וכשהתנה מועיל שיוכל לגבות מקרקעות של ערב ואינו חייב לחזור אחר מטלטלין של לוח, זוהי שיטת התוס', ולדעת הנמוקי' הנ"מ הוא שבלא התנה אינו יכול לגבות מן הערב עד שיתברר בירור גמור שאין ללוה נכסים, משא"כ בהתנה יכול לגבות מן הערב אם לא שיש נכסים ידועים ללוה. והנה"מ הכריע כדעת התוס', ובסמ"ע ס"ק מד ובחידושי רעק"א שם נראה שתפסו להלכה כסברת הנמוקי'.

⁸¹ שו"ע ונו"כ שם יט

⁸² שקיבל עליו קבלנות בלשון המועיל וגם נשא ונתן ביד, וכתב בנה"מ ס"ק יג דלא מיקרי נשא ונתן ביד אלא כשלקח בשם עצמו, או בסתם, אבל כשהוא שליח הלוה, או שהמלוה עשאו שליח להוליך המעות ללוה, הרי זה כאילו קיבלן הלוה עצמו, דשלוהו של אדם כמותו. ועוד כתב שאם קנה סחורה בהקפה בקנין המועיל ואח"כ לקח הערב הסחורה מיד המוכר ונתנה ללוה, אין לו דין נשא ונתן ביד, כיון שהחוב כבר חל משעת הקנין, עיין שם.

⁸³ אע"פ שיש ללוה נכסים בני חורין, ואף על פי שהקבלן יחזור ויגבה מן הלוה, תיקנו כך שלא יטרוף מלקוחות של לוח קודם שישבע הקבלן שאין לו נכסים, סמ"ע ס"ק מא.

⁸⁴ שו"ע ונו"כ שם יט

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

